

Самусь О.В.

*студент 3-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

у нашій державі активно проходять процеси демократизації політичної та економічної систем, проголошення створення основ правової держави викликає необхідність докорінної реорганізації форм і методів діяльності всіх правових інститутів і добровільних об'єднань, пов'язаних із захистом прав і законних інтересів громадян. Найважливіше місце в цьому процесі займає вдосконалення української адвокатури – інституту, найтіснішим чином пов'язаний з відправленням правосуддя. адвокатура України – недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури.

актуальність теми дослідження зумовлена тим, що сучасний етап розвитку українського суспільства, інституціональні зміни вимагають вдосконалення організації та функціонування такого важливого інституту громадянського суспільства як адвокатура. Необхідність визначення принципів організації та діяльності адвокатури, як інституту громадянського суспільства також зумовлено її природою та розвитком самої адвокатури в умовах економічних і політичних перетворень, що відбуваються в країні, активізацією політико-правового життя, появою нових аспектів життєдіяльності суспільства.

метою даної роботи є дослідження правових засад організації та діяльності адвокатури, їх взаємозв'язок, характеристика кожного з принципів. у юридичній літературі з адвокатури розглядаються різні системи принципів, проте ми розглянемо ті принципи, які безпосередньо закріплені в чинному законодавстві. частина перша статті 4 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» проголошує, що адвокатура України здійснює свою діяльність на принципах верховенства права, законності, незалеж-

ності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів. розглянемо зміст кожного з принципів більш детально.

Принцип верховенства права. Згідно зі статтею 8 конституції України в нашій країні визнається і діє принцип верховенства права. цим основний Закон створив належні умови ефективного захисту прав і свобод людини, затвердив, що національне законодавство не повинно суперечити природним правам людини, зокрема на життя, свободу, безпеку, власність, рівність тощо. верховенство права в діяльності адвокатів означає, що останні мають надавати допомогу своїм клієнтам законним способом, домагатися додержання саме тих прав людини та основних свобод, які визнані національним і міжнародним правом, діяти вільно і наполегливо відповідно до закону. у своїй професійній діяльності адвокат зобов'язаний дотримуватися чинного законодавства України, сприяти утвердженню та практичній реалізації принципів верховенства права та законності, вживати всі свої знання та професійну майстерність для належного захисту і представництва прав і законних інтересів громадян і юридичних осіб.

Принцип законності. Законність – основа нормальної життєдіяльності цивілізованого суспільства, рівності громадян перед законом. адвокат не може давати клієнту поради, свідомо спрямовані на полегшення скоєння правопорушень, чи іншим чином умисно сприяти їх скоєнню клієнтом чи іншими особами. адвокат не має права у своїй професійній діяльності вдаватися до засобів і методів, які суперечать чинному законодавству, Правилам адвокатської етики. очевидно, що адвокат, захищаючи права та законні інтереси громадян, виконуючи важливу соціальну функцію і допомагаючи державі у зміцненні законності, сам повинен дотримуватися вимог закону.

Незалежність адвокатів у процесі виконання ними своїх функцій. вільне суспільство і вільні люди не можуть існувати без компетентних і незалежних юристів. Захисник у процесі виконання своїх функцій повинен бути незалежним насамперед від органів державної виконавчої (адміністративної) та судової влади, а також від громадських об'єднань (політичних партій, організацій, рухів тощо). юридична практика повинна давати адвокату досить коштів для існування. адвокат повинен мати можливість здійснювати свої професійні обов'язки без залякування, перешкод, завдання

турботи і недоречного втручання, а також імунітет від переслідувань за заяви, що стосуються справи та зроблені у письмовій або усній формі у процесі сумлінного виконання свого обов'язку і здійснення професійних обов'язків у суді, трибуналі або іншому юридичному чи адміністративному органі. Забезпечується принцип незалежності передусім тим, що адвокатура формується як громадсько-самодіяльна, недержавна інституція, яка становить добровільне самостійне незалежне об'єднання професійних юристів.

конфіденційності. 1 жовтня 1999 р. вищою кваліфікаційною комісією адвокатури при кабінеті міністрів України схвалено Правила адвокатської етики (протокол від 1-2 жовтня 1999 р. № 6/Vi), які в статті 9 розкривають зміст принципу конфіденційності. дотримання принципу конфіденційності є необхідною і щонайважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких є неможливим належне надання правової допомоги. тому збереження конфіденційності будь-якої інформації, отриманої адвокатом від клієнта, а також про клієнта (зокрема щодо його особи) або інших осіб у процесі здійснення адвокатської діяльності, є правом адвоката у відносинах з усіма суб'єктами права, які можуть вимагати розголошення такої інформації, та обов'язком щодо клієнта і тих осіб, кого ця інформація стосується. дія принципу конфіденційності не обмежена в часі.

уникнення конфлікту інтересів. в Правилах адвокатської етики зазначено, що адвокат не має права прийняти доручення, якщо інтереси клієнта об'єктивно суперечать інтересам іншого клієнта, з яким адвокат (адвокатське об'єднання) зв'язаний угодою про надання правової допомоги, або якщо є розумні підстави вважати, що передбачуваний розвиток інтересів нового і попереднього клієнта призведе до виникнення суперечності інтересів. адвокат не може прийняти доручення, знаючи, що його виконання може суперечити його власним інтересам, інтересам його родичів чи адвокатського об'єднання, членом якого він є, або суперечитиме його професійним та іншим обов'язкам, партійним чи релігійним переконанням. обмеження, передбачені вище, можуть бути скасовані в конкретному випадку за письмовою згодою обох (всіх тих) клієнтів, інтереси яких є (або можуть стати) суперечливими.

Підбиваючи загальний підсумок, відзначимо, що адвокатура є тим правовим інститутом, який покликаний на професійній основі

забезпечувати захист прав свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб, за допомогою дотримання та виконання правових принципів працівниками адвокатури. Проводячи аналіз та дослідження принципів організації та діяльності адвокатури, до законодавства міжнародних країн, можна відзначити, що українське законодавство відповідає нормам міжнародного права, і в якійсь частині, навіть збігається з нормами міжнародного законодавства. діяльність української адвокатури з перших кроків її становлення була підпорядкована гуманістичному завданню – надання правової допомоги населенню, забезпечення захисту обвинуваченого та представництво інтересів інших учасників процесу.